

Приложение към Решение № 32/28.02.2019 г.
Председател на ОбС – Габрово:



ОБЩИНСКИ ПЛАН

**ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ В
УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА
РОМИТЕ СИТУАЦИЯ
В ОБЩИНА ГАБРОВО**

(2019 - 2020)

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегриране на българските граждани от ромски произход и други български граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в община Габрово (2019-2020) /от тук нататък **Плана**/ е разработен в съответствие с Областната стратегия на област Габрово за интеграция на ромите (2014-2020) и в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020), Националния план за действие за интегриране на ромите за периода 2015-2020 г. и Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020).

Цялостната концепция на Плана е съобразена със стратегическата цел на Стратегията на област Габрово за интеграция на ромите, а именно:

Създаване на условия за равнопоставено интегриране на ромите и на българските граждани в уязвимо положение от други етнически групи в обществен и икономически живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация.

Настоящият план има за цел да анализира и идентифицира предпоставките и да планира дейностите в изпълнение на интеграционната политика, насочена към българските граждани от ромски произход и други уязвими групи, живеещи в сходна ситуация, така че към 2020 г. да са намалели съществуващите икономически различия и да е постигнато социално сближаване.

Реализирането на общинска политика за интегриране на маргинализираните групи е непрекъснат процес, инструмент за хармонизиране на местните инициативи с държавните изисквания, възможностите на местната власт и потребностите на жителите на общината, с цел подобряване благосъстоянието на тези групи. Прилагат се мерки съобразени с местните особености и нужди, включително, с цел постигане на видима промяна. Особено важно е това да става в условията на прозрачност при наличие на обществено съгласие и при спазване на демократичните принципи в страната. Планът е отворен документ, който подлежи на актуализация на база периодични анализи. В неговото разработване взеха участие представители на местната власт, НПО, регионални и местни структури на държавни институции.

Основните приоритетни области на действие на Плана са:

- ✓ образование;
- ✓ здравеопазване;
- ✓ жилищни условия;
- ✓ заетост и социално включване;
- ✓ върховенство на закона и недискриминация;
- ✓ култура и медии.

I. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНАТА

Етнодемографска характеристика

Съгласно Областната стратегия на област Габрово за интегриране на ромите (2014-2020), названието „роми“ се използва като обобщаващо понятие както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

По данни от проведеното през 2011 г. преброяване на населението и жилищния фонд, в община Габрово живеят 61 472 души, от които 367 души се самоопределят като роми. В Таблица № 1 са посочени данни за етническата принадлежност на населението към 01.02.2011 г.

Най-голямата етническа група в община Габрово е българската, състояща се от 60 207 души, следвана от турската - с 504 души, ромската - с 367 души и руската - 106. Друга принадлежност са посочили 49 души, а 170 жители не са се самоопределили.

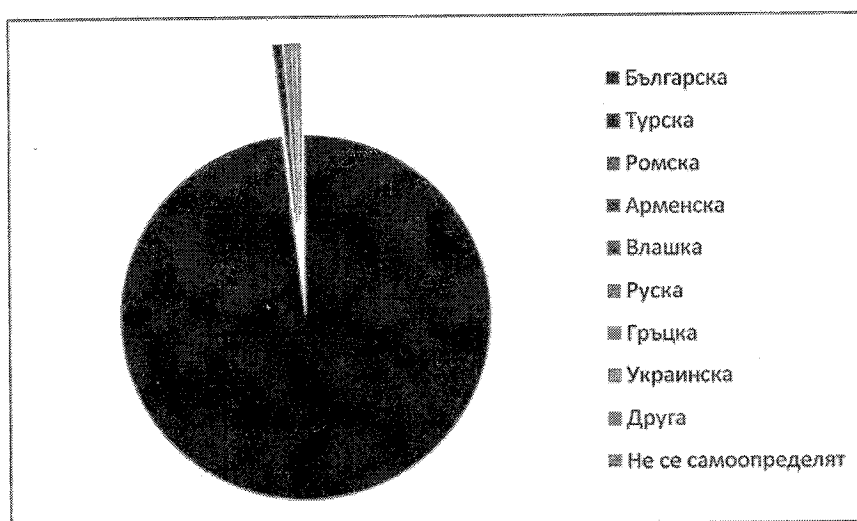
Население по етническа група в община Габрово и град Габрово към 1.02.2011 г.:

Таблица № 1

Етническа група	община Габрово	гр. Габрово
Общо	61 472	55 387
Българска	60 207	54 227
Турска	504	473
Ромска	367	343
Арменска	12	10
Влашка	9	
Руска	106	97
Гръцка	22	19
Украинска	21	20
Друга	49	41
Не се самоопределят	170	151

Източник: НСИ

Разпределение по етническа група на населението в община Габрово:



Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Р България 2011 г. по отношение на етническата принадлежност са непълни, тъй като Конституцията на Р България, вътрешното законодателство и ратифицираните от страната ни международни документи гарантират правото на всеки гражданин за самоопределяне, т.е. преброяваните лица сами определят етническата си принадлежност и се самоопределят като българи, което произтича от правото на лицето само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава. Действителният им брой в Габрово е труден за установяване, както поради вътрешното разнообразие в тяхната общност, така и поради факта, че част от хората, които околното население назовава „роми“ или „цигани“, се определят като етнически българи или етнически турци и не променят постоянния и настоящия си адрес. Практически, и в Габрово, както и в цялата страна, през последните десетилетия и години се наблюдава увеличение на ромите.

Трябва да се има предвид и факта, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират. Данните, с които разполагат институциите, например Дирекции «Бюро по труда», са събрани въз основа на доброволно самоопределяне на регистриращите се лица. Има и отделни случаи, в които за нуждите на изпълнение на дадени проекти, програми и др. се събира доброволна информация по етнически признак.

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ ПО ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

Целевата група, за която е предназначен Планът на Община Габрово, са български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Едва 0,98 % от населението на област Габрово се самоопределя като роми или цигани. От тях само 4 са с висше образование, 62 - със средно, 392 – с основно; 335 – с начално; 214 –

**ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪ ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА ГАБРОВО (2019 - 2020)**

с незавършено начално; 64 – не са посещавали никога училище. Съществени са различията в образователната структура на населението в областта по етническа принадлежност.

Таблица № 2

	Общо	Възраст /години								
		0 - 9	10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 -59	60 - 69	70 - 79	80 +
Общо население в област Габрово	109741	2431	9172	11748	15047	15589	16788	19317	13356	6293
Общо роми	1080	83	270	201	189	148	105	56	24	4
Висше	4	0	0	..	..	..	..	0	0	0
Средно	62	0	5	32	..	..	..	4	..	0
Основно	392	0	69	89	94	79	42	14	5	0
Начално	335	0	124	51	51	39	37	21	..	..
незавършено начално	214	69	65	15	23	13	11	10	5	..
непосещавали	64	5	7	..	11	13	7	7	..	0
Общо българи	101633	2064	7998	10471	13761	14405	15555	18345	12889	6145
Висше	20181	0	0	2191	4180	4058	4132	3442	1672	506
Средно	52949	0	791	7276	8432	9375	9677	10501	5325	1572
Основно	20811	0	3933	887	1012	853	1621	4172	5261	3072
Начално	4262	0	2359	60	71	53	67	165	559	928
незавършено начално	3046	1947	902	17	20	24	22	23	44	47
непосещавали	267	0	13	40	46	42	36	42	28	20

*Източник: НСИ
Преброяване 2011 г.*

През учебната 2018/19 г. в гр. Габрово функционират 9 общински училища, от които едно начално училище, пет основни училища, две средни училища и една профилирана гимназия. Държавните учебни заведения са 2 професионални гимназии и 1 – профилирана /НАГ/. В началото на година са обхванати общо 3912 ученици в 168 паралелки от I до XII клас в общинските учебни заведения и 1525 ученици в 68 паралелки – в държавните.

Основен фактор, влияещ върху броя на учениците в общинската образователна система, е демографският – ниска раждаемост и миграционни процеси. Раждаемостта в Габровска община намалява, но много по-сериозен е друг проблем – миграцията. В последните две учебни години от учебните заведения в Габрово са отписани средно по 105 ученици, които заминават със семействата си в чужбина или в други общини. За сравнение – в габровските училища се записват около 62 ученици средно за година. Същата тенденция от години се наблюдава и при издирването на децата, подлежащи за първи клас. От справките, предоставяни от отдел ГРАО, се „отписват“ около 150-160 деца, още преди кампанията по записване в училище.

В габровските учебни заведения се обучават 216 деца от други етноси, разпределени, както следва:

Таблица № 3

*ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪ ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЦИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА ГАБРОВО (2019 - 2020)*

КЪМ 01.01.2016 г.	Брой ученици от други етноси		
УЧИЛИЩЕ	Начален етап	Прогимназиален етап	Гимназиален етап
НУ "Васил Левски"	16		
ОУ "Ран Босилек"	5	5	
ОУ "Неофит Рилски"	12	7	
ОУ "Христо Ботев"	22	11	
ОУ "Иван Вазов"	18	21	
ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	6	13	
СОУ "Райчо Каролев"	7	3	3
СОУ "Отец Паисий"	17	11	7
ПМГ "Акад. Иван Гюзелев"	0	0	0
Национална Априловска гимназия			1
ПТГ „Д-р Никола Василиади“			7
ПГТ „Пенчо Семов“			24
ОБЩО	103	71	42

В община Габрово функционират 10 детски заведения с 17 бази, 3 от които са в села. В тях са обхванати 69 деца от етнически малцинства, както следва:

Таблица № 4

КЪМ 01.01.2016 г.	Брой деца от други етноси			
ДЕТСКО ЗАВЕДЕНИЕ	I група	II група	III група	IV
ДГ "Дъга"				
база Яворец				
ДГ "Ран Босилек"	1	5	5	
ДГ "Мечо Пух"	2	2	1	2
база Поповци				
ДГ "Слънце"		3	2	4
ДГ "Перуника" 1		1		1
ДГ "Перуника" 2		2		4
ДГ "Мики Маус"				
база Враниловци				
ДГ "Младост"			1	
ДГ "Явор"	7	1	3	3
ДГ "Първи юни"	3	3	3	2
ДГ "Радост" 1	1	2	1	1
ДГ "Радост" 2		2		1
ОБЩО	14	21	16	18

В детските заведения в община Габрово са обхванати 69 деца от ромски етнос. Едва около 1-2% от последните не са обхванати в задължителната предучилищна подготовка. Тези данни и проценти са въз основа на данните, получени от отдел ГРАО за децата с настоящ адрес в Габровска община. Същевременно има семейства, които живеят в общината, но са

без адресна регистрация и на практика те не могат да бъдат обхванати или са откривани случайно.

Подлежащите на задължително обучение ученици до 16-годишна възраст от етническите малцинства, живеещи на територията на община Габрово, са обхванати, с изключение на 3 момичета. В последните години се наблюдаваше отказ от страна на родителите от български етнос да записват децата си в ОУ „Цанко Дюстабанов“, като, особено в последните две, първокласниците са основно от ромски етнос, което доведе и до закриване на училището, за да се спре сегрегацията. В другите учебни заведения няма голямо струпване на деца от малцинствата и те са разпределени равномерно в паралелките.

Трудно е да се определи с абсолютна точност процентът на обхванатост на учениците в задължителна училищна възраст. Проблемът се поражда от различията в регистрациите по постоянен и настоящ адрес на семействата с деца, подлежащи на обучение.

Основните предизвикателства и проблеми пред община Габрово в областта на образованието са свързани с:

- превенция и намаляване на отпадането на децата от училище, най-вече до завършване на основно образование;
- работа с отпадналите деца и техните семейства, за приобщаване и връщане в образователната система;
- увеличаване броя на ромските деца, посещаващи детска градина;
- преодоляване на „образователните“ трудности, като причина за напускане на училище и създаване на благоприятстващ социално-психологически климат в и извън училище, подпомагащ образователната интеграция на децата.

Общинските учебни и детски заведения, съвместно с Община Габрово, изпълниха Общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от етническите 2010 -2015 г., **която след това стана част от Общинския план** за интегриране на българските граждани от ромски произход и други български граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в община Габрово

Дългосрочните цели, които бяха заложени в нея, са:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства.
2. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.
3. Създаване предпоставки за успешна социализация на децата и младежите от етническите малцинства.
4. Превръщане на културното многообразие в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите и създаване на атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство.
5. Формиране на подходящ социално-психологически климат, който да благоприятства реализирането на настоящата програма.

При реализацията на тази програма, във всички учебни и детски заведения в община Габрово са изградени педагогически екипи за работа по проблемите на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и за превенция на риска от отпадане от училище. Всяка учебна година се разработват и приемат вътрешноучилищни планове за работа по посочената тематика. Те продължават да работят и към момента.

В изпълнение на поставените цели, в планове за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства се осъществяват следните дейности:

- *в учебните заведения:*
 - в часовете на класа или в допълнителни тематични занимания на учениците е

предоставена възможност да се запознаят с културното многообразие, религиите, традициите и обичаите на различните етноси;

- с учениците от етнически малцинства редовно работят класните ръководители и педагогическите съветници, като акцент в работата е формирането на социални умения – общуване, себепознание, справяне с проблемни ситуации, решаване на конфликти, права и задължения на децата и др. Работи се и с родителите на децата с цел мотивиране да осигуряват редовното им присъствие в училище;

- децата и учениците от етническите малцинства са включвани в организацията и провеждането на всички училищни празници. Приобщени са и участват активно и в извънкласните форми – танцови състави, вокални групи, спортни отбори и др.;

- във всички учебни заведения се провежда диференцирана и индивидуална работа с изоставащи ученици – консултации, практически занятия;

- по-голяма част от учениците от етнически малцинства посещават полуинтернатните групи, сформирани в училищата;

- реинтеграция на преждевременно отпадналите от образователния процес;

- осигурява се безплатен транспорт за всички ученици от населени места, в които няма училища или детска градина. Средно годишно 170 деца и ученици ползват тази услуга, за да се възпитават и обучават в детската градина и училище, като 81 % от тях са от ромски произход;

- обръща се сериозно внимание на условията за осъществяване храненето на учениците в училищни условия;

- учениците от социално-слаби семейства са подпомогнати от училищните с ученически пособия; социално слабите семейства се подпомагат с помагала и дрехи за децата;

- в учебните заведения се организират изложби и различни празници с участието на всички ученици;

- Центровете за обществена подкрепа активно се включват в работата с децата и учениците от етническите малцинства, като ги приобщава към всички свои мероприятия;

- Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни при Община Габрово също работи с деца от ромски произход, извършващи противоправни деяния и с техните семейства.

• в детските заведения:

- Децата на 5 и 6 години от подготвителните групи в детските градини и всички ученици от I до IV клас получават ежедневно подкрепяща закуска. Обедно столово хранене се предоставя на всички ученици от общинските учебни заведения, а тези, които са на целодневно обучение, ползват процент на поевтиняване на предоставяния обяд;

- осигурява се безплатен транспорт за всички деца в задължителните подготвителни групи от населени места, в които няма детска градина;

- като част от мерките за задържане учениците в училище, в детските градини и училища се реализират схемите „Училищен плод” и „Училищно мляко“, като се даде възможност на повече от 2500 деца и ученици да получават безплатно свежи плодове и зеленчуци и 800 деца получават мляко;

- учениците от социално-слаби семейства са подпомогнати от училищните и читалищните настоятелства с ученически пособия; социално слабите семейства се подпомагат с помагала и дрехи за децата;

- в детските заведения се организират изложби и различни празници с участието на всички деца;

- във всички детски заведения целенасочено се развива речта на децата от етническите малцинства и се работи за овладяване на езика, като основа за общуване и по-нататъшна

реализация. За децата, които не владеят добре езика, се организират допълнителни педагогически ситуации;

- децата в детските градини се включват във всички мероприятия и празници. По желание на родителите част от тях са включени в дейности извън ДООИ – групи за народни танци, изучаване на езици, приложни изкуства, спорт и др.;

- в детските градини се провеждат и празници на етносите, в които активно се включват и родителите на децата;

- във всички детски заведения се работи и с родителите на деца от етническите малцинства – мотивиране за записване на децата в детска градина, включване на родителите в родителските съвети по групи, осигуряване помощ и подкрепа за създаване на здравно-хигиенни и културни навици.

При осъществяване на дейностите по изпълнение на поставените цели в планове за образователна интеграция на децата и учениците от етнически малцинства се очертаха някои проблеми. Част от родителите на учениците от целевата група не са посещавали училище и не осъзнават необходимостта от образование. Поради това те отказват да осигурят присъствие на децата си в училище или го правят само в началните класове. След това ги оставят вкъщи или ги пращат да работят. Активна е работата с родители. Провеждат се родителски срещи, полагат се усилия за разговори и изясняване на проблеми с родителите, които срещат трудности поради факта, че голяма част от родителите са нискообразовани и не оценяват стойността на полученото образование.

Ниският социален статус, безработицата, бедността провокират част от ромските семейства да извършват престъпления – основно кражби на метали, за да се издържат. Това става модел за поведение на децата им и те не осъзнават в достатъчна степен, че осъществяват противоправни деяния. През последните години около 7% от малолетните и непълнолетните извършители на противообществени прояви и престъпления са роми. Прави впечатление повторимостта на деянията и незаинтересоваността на родителите.

Поради ранните бракове сред ромите, 12 – 13 годишните момичета спират да посещават училище, защото ги омъжват. Все повече спада възрастовата граница за започване на полов живот. Много трудно се обяснява на родителите, че този начин на живот не е здравословен за самото дете, че то е подложено на риск.

Стриктно се прилагат административни мерки спрямо родители, които не осигуряват присъствието на децата си в училище. Съгласно разпоредбите на Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование се санкционират родителите на учениците, допуснали неизвинени отсъствия или незаписани в училище или детска градина във времето, когато подлежат на задължително обучение. Наложени са наказания и са насочени за консултиране и работа с обществените възпитатели или към ЦОП. Не се издават служебни бележки за семейни добавки на ученици, които отсъстват безпричинно от учебни занятия. Съвместната работа на училищата с всички институции, занимаващи се с тези проблеми, спомага за успешното обхващане и задържане на всички ученици, подлежащи на задължително обучение. Създадените процедури и партньорството с отдел „Социална закрила” и МКБППМН дават възможност бързо да се предприемат мерки, за да се намали отпадането на учениците от училище и да се ограничат противообществените прояви. Усилията са насочени към:

- работа за изграждане на умения за спазване правила и норми от група деца с негативни прояви.
- даване на възможност на учениците от етническите малцинства за изява на способностите им.
- приобщаване на родителите за своевременно решаване на възникнали конфликти и проблеми.
- търсене подкрепата на лидери от етническите общности.

В община Габрово са предприети адекватни мерки за интеграция на ромските деца. Основен проблем остава задържането им в училище. Разходите, които се налагат във връзка с посещаване на училище, влияят силно върху мотивацията на родители и ученици и стават причина за отпадане на деца от образователната система. Една от мерките срещу отпадане и задържането на учениците от ромски произход е работата по проекти.

През месец ноември 2015 г. Община Габрово кандидатства с проектно предложение по процедура на подбор на проекти BG05M20P001-3.001 „Подкрепа за предучилищното възпитание и подготовка на деца в неравностойно положение“, в което са включени всички детски заведения. Проектът, на стойност 500 000 лева, е одобрен с Решение № 808110269/03.06.2016 г. на Ръководителя на Управляващия орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020, съфинансирана от Европейски структурни и инвестиционни фондове на Европейския съюз. Основната цел на проекта е да бъдат създадени условия за подпомогне на децата от етническите малцинства и/или от маргинализирани обществени групи чрез включването им в дейности, насочени към взаимно опознаване и приемане. С този проект се провокира активност и инициативи, насочени към обогатяване и разнообразяване на формите и средствата за ангажиране на децата. В детски заведения ще бъдат сформирани групи и клубове за предучилищна подготовка, в които са включени различни дейности като: допълнителни занимания, преди постъпване в първи клас, с деца, за които българският език не е майчин; взаимно опознаване на децата от различни етноси и възпитаването им в дух на толерантност; включване на родителите във възпитателния процес; създаване на условия за успешна социализация на децата от етническите малцинства и/или от маргинализирани групи и от семейства, търсещи или получили международна закрила; засилване на мотивацията на деца и родители за участие в образователния процес (постъпване в първи клас); преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход.

Община Габрово внесе проектно предложение за кандидатстване по BG05M20P001-3.2015-002 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и/или търсещи или получили международна закрила“, в който са включени всички учебни заведения. Процедурата се финансира по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020, съфинансирана от Европейски структурни и инвестиционни фондове на Европейския съюз. Целта е да бъдат подпомогнати учениците, произхождащи от етническите малцинства, да се изградят като пълноценни граждани и да постигнат успешна професионална, социална и творческа реализация чрез: допълнителни занимания с ученици, за които българският език не е майчин, за компенсиране на пропуските при усвояване на учебния материал; взаимно опознаване на учениците от различни етноси и възпитаването им в дух на толерантност; засилване на мотивацията на ученици и родители за участие в образователния процес; създаване на условия за успешна социализация на учениците от етническите малцинства; преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход.

Педагогическата общност, съвместно с Обществените съвети и Училищните настоятелства, работят за приобщаването на ромските родители към проблемите на училищната общност и активното им включване в училищния живот. Планирани са съвместни мерки и инициативи за въздействие и мотивиране на родителите за упражняването на контрол върху учениците и изграждане на положителни нагласи към училището. Дейностите са насочени към оказване педагогическа и психологическа помощ, консултиране на родителите и подпомагането им за изграждането на подкрепяща семейна среда.

През 2018 г. училищната мрежа в община Габрово беше оптимизирана, като е закрито ОУ „Цанко Дюстабанов“, където 86,5 % от учениците бяха с етнически произход, различен от българския. Законът за предучилищното и училищното образование от 2016 г. въвежда забрана за образователна сегрегация (чл. 99, ал. 4 и ал. 6), което е основание за предприетите

ясни и принципни действия за преустановяване на сегрегацията в това учебно заведение.

В Община Габрово от много години течеше процес на вторична сегрегация на ОУ „Цанко Дюстабанов“. Постепенно, поради нелоялна конкуренция и редица други причини, в град, в който ромите са с ниско процентно участие, се стигна до обособяване на училище с преобладаващо ромски ученици, което се намира в центъра на града и в което учат ромски деца, които пътуват от целия град, но пък българските са се изтеглили оттам. В началото на учебната 2017/2018 г. в училището се обучаваха 79 ученици в дневна и самостоятелна форма. Всички те учеха в маломерни паралелки. Изключително ниски са образователни резултати на учениците от НВО. Резултатите от НВО, IV клас за 2017 г., при максимален брой точки – 20 т. са 10.83 по БЕЛ, спрямо 15.58 за Габровска община, а резултатите от Националното външно оценяване, VII клас за 2017 г. са, при максимален брой точки – 65 – 12.88 по БЕЛ. След безуспешни опити да бъдат „върнати“ български ученици в училището, за да се получи отново естествено смесена среда, в крайна сметка, се взе непопулярното решение за закриване на училището. Решението е добре премислено, стратегически издържано, защото предвижда равномерното разпределение на децата от закритото училище във всички останали училища в града, съобразявайки профила на децата, групови особености, местоживее (около 50 % от учениците не живеяха в района на закритото училище, а на територията на целия град, което прави практиката още по-порочна – на практика, училището събираше ромските деца от целия град). Така в никое училище няма да бъде насочена голяма група ромски ученици, което би го превърнало също постепенно във вторично сегрегирано. В същото време, решението е непопулярно, не само заради засилващите се в национален мащаб антиромски и открито дискриминационни нагласи, а и заради откритото нежелание на голяма част от габровската общественост (включително и училищната общност) да приеме десегрегационната политика на Общината.

От самото начало този процес не е еднолично решение, а широк консултативен процес, в който са включени неправителствени организации, включително и организации, които имат опит в работата с ромска общност като Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“. Организиран бяха редица обществени обсъждания, срещи със самите родители на децата от закриващото се училище, за да бъде разяснено, защо е необходима тази мярка и да се обсъди как да се случи процесът, така че той да бъде най-плавен и приемащ за децата.

Основно предизвикателство беше децата да се адаптират в приемащите училища, да се променят нагласите на техните собствени родители, да се преодолеят негативните нагласи и стереотипи на учители, родители и съученици, както и да се помогне на тези деца да компенсират образователните пропуски, които имат.

За да се подпомогнат тези процеси, Община Габрово кандидатства и спечели проект „Създаване на модел за пълна десегрегация и превенция на вторичната сегрегация в гр. Габрово“, финансиран от Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, Конкурсна процедура /КП/ 33.17-2018, Приоритет 1 „Реализиране на различни форми на работа, водещи до пълноценна социализация на децата и учениците от етническите малцинства“.

Основната му цел е създаване на комплексен модел, който да адресира всички проблеми, с които се сблъсква процесът на десегрегация след фактическото затваряне на сегрегираното ОУ „Цанко Дюстабанов“ и равномерното насочване на учениците към всички останали училища в града, така че да се постигне пълната им социализация и адаптация, ангажиране на родителите, преодоляване на негативните обществени нагласи и предотвратяване на вторична сегрегация. Целта на проекта е и да предотврати вторичната сегрегация, която е една от най-сериозните опасности при процес на десегрегация. Проектът е с продължителност 11 месеца и в него са обхванати над 100 родители от двата етноса, над 120 деца от различните етноси, както и над 25 учители, директори и други педагогически

специалисти. До родителите и децата се достига с помощта на образователен медиатор и доброволци студенти.

В проекта се осъществяват следните дейности:

1. Организиране на съместно изнесено двудневно обучение за родители и учители, което да предостави пространство и възможност родители и учители да прекарат време заедно, извън стандартната си среда, да се опознаят взаимно и да погледнат едни към други отвъд стереотипите, които имат за другата група

2. Създаване на ясен и точен план за провеждане на процеса на десегрегация, така че да бъдат включени всички заинтересовани страни и да бъдат обхванати всички възможни проблеми; включване на иновативни методи, които да попречат на последващо отпадане на децата от приемащите училища (създаване на профил на всяко дете и индивидуална работа)

3. Включване на образователни медиатори и индивидуална работа с родители на децата от закритото ОУ „Цанко Дюстабанов“ за подкрепа в приемащите училища, като основната цел на дейността е чрез индивидуална постоянна работа с родителите да се промени тяхната мотивация за образование, да се повиши ангажираността им с образованието на децата им и в същото време да се помогне да преодолеят страховете, които имат спрямо новата среда, в която ще се обучават децата.

4. Създаване на родителски клуб и провеждане на съвместни кампании за промяна на нагласите.

5. Включване на доброволци за работа с деца в риск от отпадане и за подпомагане на процеса на пълна социализация на децата от закритото училище.

Цели на дейността по приоритет Образование:

1. Гарантиране на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства.

2. Повишаване качеството на образование на децата и учениците от етническите малцинства

3. Създаване на подкрепяща и привлекателна среда в учебните и детски заведения.

4. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.

5. Приобщаване на родителите роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.

6. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда.

Конкретни дейности за постигане на целите:

➤ Подготовка на децата на възраст 3-6 години за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи;

➤ Разработване на проекти за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства;

➤ Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда;

➤ Създаване на клубове по интереси; сформирани на групи по свободно избираема подготовка (СИП) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства;

➤ Насърчаване на отговорно родителско отношение;

➤ Ограмотяване на възрастни роми;

➤ Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г.;

➤ Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца;

➤ Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването, респективно здравния статус на ромската общност в Габровска област, е комплексен проблем.

Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, което ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с годините води до влошаване на здравословното им състояние. Сред причините, водещи до влошения здравен статус на ромския етнос, са: масовото обедняване, непълноценното хранене, постоянния стрес, нехигиенните жилищни условия, ранните и чести раждания. Често явление е отказът да се посещава личен лекар поради неплатежоспособност. Негативно влияние върху здравословното състояние на децата оказват ранните бременности и недостатъчното наблюдение и грижи за децата. Срещат се затруднения при провеждане на задължителните имунизации, поради ниската здравна култура на родителите и липсата на съдействие от тяхна страна. Проблем е и несериозното отношение на родителите към лечението на децата, невъзможността за закупуване на предписани медикаменти, преждевременното напускане на болнично заведение и прекъсване на лечението.

Стремежът на местно ниво е в синхрон с националната политика и е насочен към осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване, осигуряване на минимално социално осигуряване и пълно здравно осигуряване за ромите. Основната цел в посока здравеопазване е осигуряване на превантивни мерки, редовни медицински прегледи, пренатални и постнатални грижи и семейно планиране.

Очерталите се през годините проблеми в сферата на здравеопазването на ромите са:

- Ранното съжителство на съпругески начала и раждане на деца от малолетни и непълнолетни майки - важен, специфичен за ромската общност проблем. По отношение на бременността – бременните жени се картотекират непосредствено преди раждане, не посещават редовно женска консултация и с това попадат в рискови групи бременности. Наблюдават се бракове по съребрена /роднинска/ линия, което предполага раждането на дете с увреждания.

- Друг проблем е, че ромите не водят децата си на детска консултация и респективно не ги имунизират редовно. Това е една от причините за честото боледуване на децата им, както и по-високата смъртност сред ромското население. Текущите проверки по имунопрофилактиката, извършвани от РЗИ Габрово, показват, че има деца от ромски произход със значителни пропуски в имунизационния си статус.

- Значима част от децата от ромския етнос се отглеждат в рискова семейна среда (родители с психични заболявания, проституиращи майки, родител, лишен от свобода,

родители-алкохолици). Обхващането на такива деца със задължителни профилактични имунизации е изключително трудно, поради липсата на съдействие от родителите им.

- Голяма част от ромите, след преглед от лекар, не закупуват изписаните медикаменти, включително и за децата си. Това не само обезсмисля медицинския преглед, но и влошава здравното им състояние.

- Няма навици за посещение при лекар по дентална медицина, нито тенденция за водене на децата при такъв.

- Голяма част от заболяванията са в резултат на редица рискови фактори - начин на живот, масово и дълбоко обедняване, висока безработица, влошена структура на доходите и потреблението, лоши хигиенни условия за живот, неблагоприятна околна и жилищна среда, във връзка с което ромското население по-често боледува от: хронични болести на дихателната система, алергии, хронични болести на черния дроб, наследствени заболявания и вродени аномалии, стомашно-чревни заболявания и различни болести, причинявани от паразити.

- Сериозен проблем представляват инфекциозните заболявания като хепатит А – наречен „болест на мръсните ръце“ и туберкулозата. Лошите битови условия на населението от ромския етнос затруднява изолацията на заразносите и провеждането на противоепидемични мерки при възникване на заразни заболявания.

- През 2018 г. Община Габрово заяви необходимостта от здравен медиатор-здравен медиатор, но все още липсва.

- На територията на община Габрово е разкрит Комплекс за социално-здравни услуги за деца и семейства. Комплексът е ситуиран в ремонтирани и обзаведени за целта помещения в гр. Габрово, ул. „Ивайло“ №13. Специалистите в Комплекса работят с деца на възраст от 0 до 7 години и техните родители, както и бъдещи родители от рискови групи.

Предоставяни услуги/дейности в Комплекса за социално-здравни услуги за деца и семейства:

- ✓ Услуги за деца от 0 до 3 години и техните родители: Формиране и развитие на родителски умения; Семейно консултиране и подкрепа; Здравна консултация за деца;
- ✓ Услуги за деца от 3 до 7 години и техните родители: Семейно консултиране и подкрепа; Здравна консултация за деца; Допълнителна подготовка за равен старт в училище; Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания.

В областта на здравеопазването, основно дейностите са насочени към: консултиране и подкрепа в грижите за децата, редовно наблюдение на здравното, физическото и психомоторното развитие на бебетата и децата; превенция на детската заболяемост, смъртност и други рискове в ранна детска възраст; осигуряване достъп до здравеопазване за родители на новородени и на малки деца, които са уязвими, изолирани и/или не са регистрирани при общопрактикуващ лекар или не го посещават; осигуряване на мобилност – посещения в домовете на родителите, работа в общността за превенция на заболяванията, информиране и консултиране и др.

И през 2019г. ще продължи работата с лица и деца от 0 до 7 годишна възраст от рисковите групи. Основно дейностите ще бъдат насочени към предоставяне на услугите: Ранна интервенция на увреждания, Здравна консултация и превенция на заболяванията, Семейно консултиране и подкрепа, Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания и Допълнителна подготовка за равен старт в училище.

Населението на община Габрово има добра осигуреност със заведения за извън болнична и болнична медицинска помощ.

Във всички учебни и детски заведения в Габрово има разкрити здравни кабинети по Наредба №3/27.04.2000 г.

На територията на общината има 26 медицински кабинети в училищата и детските градини, обслужвани от 26 медицински специалисти. Медицински специалисти, които

работят с деца в три детски ясли са 29. А 8 са медицинските специалисти, които обслужват 4 яслени групи в детски градини.

Към 28.12.2018 г. в общината функционират 2 заведения за болнична помощ, 7 медицински центъра и 1 хоспис. В извънболничната медицинска помощ има регистрирани 42 индивидуални практики за първична медицинска помощ, 1 групова практика. 33 са амбулаториите за специализирана медицинска помощ, 2 са груповите практики. Практиките за първична дентална медицинска помощ са 62 индивидуални, 4 са груповите.

Към настоящия момент, на територията на община Габрово не са функционирали мобилни кабинети и няма действащи здравни медиатори, което още повече затруднява достъпа на уязвимите групи до здравна помощ и медицински грижи.

Цели на дейността по приоритет Здравеопазване:

1. Подобряване на достъпа до здравни грижи и профилактика за деца.
2. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- ✓ Предприемане на действия за засилване на промотивните образователни и профилактични грижи за децата и семействата от уязвимите групи;
- ✓ Функциониране на мобилни кабинети с действащи здравни медиатори, с цел улесняване достъпа на уязвимите групи до здравна помощ и медицински грижи;
- ✓ Повишаване информираността на подрастващите, с цел повишаване на здравната и сексуалната им култура. Включване на децата и младежите в кампании по повод международни дни за борба със значими заболявания;
- ✓ Разширяване обхвата на информираните лица, като се включат родители и близки, ангажирани с отглеждането на децата;
- ✓ Акцентиране върху необходимостта от правилно хранене и своевременно имунизирание на децата;
- ✓ Информирание относно значението на профилактичните прегледи;
- ✓ Използване капацитета на НПО и здравни медиатори, с цел засилване на „теренната“ работа.

3. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Към настоящия момент, с определена жилищна нужда и картотекирани като нуждаещи се от настаняване в общински жилища са 28 лица, семейства и домакинства, от които 4 са ромски.

В Община Габрово е изграден солиден жилищен фонд, но по-голяма част от него е въведена в експлоатация в периода 1960 - 1990 г., което обуславя неговото морално и физическо остаряване и необходимостта от системна поддръжка и обновяване на обектите.

Не е малък броят на хората, за които Общината е единствената надежда за решаване на жилищните им потребности. Предвид ограничените възможности за инвестиции в жилищни имоти, при настаняване на нови наематели в общински жилища се разчита основно на такива, освободени поради различни причини от предходни наематели.

Голяма част от наемателите на общински жилища живеят в тях от десетилетия, отговарят на условията за настаняване и се очаква да продължават да ги обитават и в бъдеще. Последното показва, че на тези жилища не следва да се разчита за настаняване на нови нуждаещи се семейства.

Управлението на общинския жилищен фонд се извършва изцяло с бюджетни средства. Предвид състоянието на фонда, тези средства са недостатъчни и следва да бъдат увеличавани в бъдеще. Една част от жилищата се нуждаят от ремонт на покривни

конструкции, ВиК и ел. инсталации, подови покрития, облицовки, дограми и др., поради лошо стопанисване от страна на наематели и извършваните до момента предимно минимални ремонтни дейности по поддръжката им. Необходимо е да се използва всяка възможност за основни ремонти и обновяване на фонда с привлечени средства.

Общинският жилищен фонд разполага с 530 жилища (къщи и апартаменти), в които са настанени 78 семейства от малцинствените групи (14.72 %).

За голям част от ромските семейства липсата на жилище с нормални битови условия е сериозен проблем. По тази причина Община Габрово прави възможното да им бъде предоставено под наем общинско жилище. Проблемите възникват след настаняването им в такова жилище - предимно в къщи. Не всички заплащат наемната цена и консумативните разноски, не полагат и грижите на добър стопанин при ползване на жилището, което води до влошаване на неговото състояние и до необходимост от значителни средства за неговото възстановяване или в краен случай - събаряне на къщите.

В община Габрово няма квартал, населяван единствено от малцинствени групи. Те са разпръснати из целия град. Въпреки това има няколко квартала с концентрирано ромско население - индустриалната част на града, кв. Бойката, ул. Батак, ул. Генерал Николов, ул. Градище, а също така и в кварталите Сирмани и Смирненски. По-голямата част от ромите живеят в общински жилища. Други се самонастаняват в изоставени постройките, които са стари, неподдържани реституирани частни имоти, в повечето случаи без електричество, санитарни възли и течаща вода, част от тях полусъборени, липсват мебели, електрически уреди и вещи от първа необходимост.

Незначителна част от ромите живеят в собствено жилище.

От описаното по-горе е видно, че целевата група е предимно от компактно ромско население без собствени жилища, живеещи при лоши битови условия.

Често в една къща живеят няколко семейства и домакинства, обикновено с две и повече деца. Уличната мрежа в тези райони и квартали е изградена и е асфалтирана. Дворните места остават неподредени и често ромите складира в тях ненужни вещи, отпадъци от строителни дейности, метални отпадъци и др.

Повечето от хората, които търсят жилище, не отговарят на условията на Наредба за условията и реда за установяване на жилищни нужди и настаняване в общински жилища и по тази причина жилищните им проблеми не могат да бъдат решени. Най-голяма нужда от жилище имат хората от рискови целеви групи, които на моменти изпадат в безпомощност да намерят жилище, поради ниските си доходи и невъзможността за плащане на свободен наем. Това е основен проблем и за младите хора, които обикновено са принудени да живеят със своите родители.

Във връзка с липсата на жилище и затрудненията за плащане на наем, най-засегнати са бездомни хора на различна възраст, които живеят сами, както и хората с тежки съпътстващи проблеми (зависимости, проблемно поведение, напуснали местата за лишаване от свобода), семейства от етническите малцинства, хората напускащи специализирани институции за деца, както и родители, отглеждащи сами децата си.

Цели на дейността по приоритет Жилищни условия:

1. Увеличаване на общинския жилищен фонд
2. Спиране процесите на влошаване на състоянието на съществуващия общински сграден жилищен фонд.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- създаване на условия за реализация на договори за обновяване срещу право на строеж за допълващо застрояване, надстрояване и пристрояване при устройствена възможност и съгласие на собствениците;

- дарение или преотстъпване на жилища на общината от юридически и физически лица;
- придобиване на жилищни имоти по право;
- преустройство на неизползвани досега общински помещения в жилищни;
- учредяване право на строеж върху общински терени за жилищно строителство на инвеститори, срещу предоставяне на определен брой жилища в собственост на общината;
- увеличаване на бюджетните средства за поддръжка на общинския жилищен фонд;
- осигуряване на европейски средства и средства от други финансови източници за подобряване състоянието на имотите.

4. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ

По данни на НСИ от 2011 г., от икономическо активното население на община Габрово заети са 88,5 %, а 11,5 % са безработни. 94 % от населението в трудоспособна възраст е съсредоточено в гр. Габрово.

Области Общини Населени места	Икономически активни			Икономически неактивни
	общо	заети	безработни	
ГАБРОВО ОБЛАСТ	55250	49060	6190	53838
ГАБРОВО ОБЩИНА	30808	27291	3517	27537
ГР. ГАБРОВО	28971	25688	3283	23424

Една от най-уязвимите групи на пазара на труда е тази на безработните роми. Трудовата им интеграция е свързана с решаването на проблема с високия процент на дълготрайно безработните сред тях. В община Габрово, така както и в цялата страна, основните причини, обуславящи високото ниво на безработица сред ромите, са ниското ниво на образование или липсата на такова; недостатъчната мотивация и несериозното им отношение към законово регламентирания им задължения като регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“, липсата на умения за търсене и кандидатстване за работа; липсата на квалификация, на предприемачески умения и финансов ресурс за стартиране на собствен бизнес.

В община Габрово по-голямата част от ромското население е безработно и получава помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочленните семейства. Ниската степен на образование, липсата на квалификация още повече стеснява кръга от възможности за намиране на постоянна работа. Поради тези причини ромското население работи през летните месеци обща работа и не придобива трайни трудови навици и умения. Тенденция на пазара на труда е ниско образованите безработни и тези без квалификация да намират най-трудно работа.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ – Габрово, в община Габрово равнището на безработица в края на 2018 г. е 3.43% (1 034 лица). Дълготрайната безработица често води до демотивация при търсене на заетост и безработните лица стават част от системата на социално подпомагане.

По данни на НСИ заети лица и коефициенти на заетост на населението на 15 - 64 навършени години през третото тримесечие на 2018 година са посочени в таблицата:

**ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪ ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ В ОБЩИНА ГАБРОВО (2019 - 2020)**

Статистически зони	Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %		
Статистически райони						
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Габрово	45.0	23.6	21.3	68.4	69.7	67.0

По данни от АЗ, безработните лица с основно и по-ниско образование декември 2018 г. в община Габрово са 18.7%, което е значително по-ниско в сравнение с други общини, където е над 50 % - Шумен, Сливен и др.

Няма точни и систематични официални данни за дела на ромите сред хората, обект на социално подпомагане. Практиката показва, че ромските семейства и техните деца числено преобладават сред лицата, обект на социално подпомагане.

Повечето от целевата група безработни не търсят активно работа, нямат завършено образование и придобита квалификация, което затруднява и намирането и съответно наемането им на работа и включването им в обществения живот.

Безработицата и ниските доходи при тази общност обуславя рисковата група социално слаби лица и семейства, подпомагани с месечни социални помощи по Закона за социално подпомагане и Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане.

Отдел „Закрила на детето“ при Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Габрово, работят с ромски семейства и деца по проблеми, свързани с изоставяне на деца след раждането им, настаняване на деца в семейства на роднини или специализирани институции, поради тежки жилищни и битови условия на живот и/или невъзможност на родителите да полагат необходимите грижи и възпитание. Много от семействата са с 3, 4 до 12 деца. Със семействата се работи с гъвкави форми, като временно настаняване и връщане обратно в семейна среда, тъй като е изявено желание и са предприети необходимите инициативи за подобряване условията да бъдат отглеждани децата в семейството, но има и отделни случаи, където резултатите са незадоволителни, въпреки положените усилия.

Основната цел на политиката в областта на пазара на труда е увеличаването на заетостта и продължаване понижаването на безработицата чрез подобряване на социално-икономическата среда и прилагане на активни програми и мерки на пазара на труда. Задачата на активната политика е да подпомогне намаляването на неравновесията на пазара на труда, като се подобри съчетаването на предлагането и търсенето на труд и да осигури бързи и качествени преходи от безработица и неактивност към заетост чрез развитие на услугите и сътрудничеството с партньорите и контрагентите на трудовия пазар.

Цел на дейността по приоритет Заетост и социално включване: Осигуряване на достъп на ромите и друго, живеещо при подобни условия население, до пазара на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.

Конкретни дейности за изпълнение на целта:

➤ Стимулиране на трудовата мобилност сред общността за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти /селско стопанство, строителство и др./.

➤ Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.

➤ Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми;

- Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително и на заети в професии, традиционно характерни за етноса /дърводобив, строителство и др./.
- Професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми.

5. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Основната оперативна цел на всички европейски държави, включително и на Република България, е насочена към гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата“. Рамката на Европейския съюз предвижда нов подход за решаване на проблема със значителното социално и икономическо изключване. Единственият начин за успешното интегриране на ромите е чрез обединяване на усилията, а от решаващо значение е също така да бъдат включени всички участници: институциите на ЕС, националните, регионалните и местните власти, гражданското общество и, разбира се, самите роми. Дискриминацията е забранена по силата на редица международни конвенции в първичното и вторичното право на ЕС, както и на национално ниво в Конституцията на Република България, Закона за защита от дискриминация, Наказателния кодекс и редица други закони.

Въпросът за равнопоставеността и недискриминацията намира правно основание в Конституцията и в законите на Република България, които изискват равно третиране на гражданите, без оглед на тяхната раса или етнос. Член 6 от Конституцията гласи: „(1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. (2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.”

Все още е налице неинформираност сред населението от ромски произход за възможностите за защита правата на гражданите срещу проява на дискриминация.

Главните фактори, пораждащи престъпността в ромската общност и в други общности в неравностойно положение, са идентични. Те са свързани с проблеми като бедност, лоши битови условия, безработица, неграмотност, участие в сивата икономика.

За периода 2009-2018 г., на територията на област Габрово, в т.ч. и в община Габрово, няма регистрирани междуетнически конфликти. По данни на МВР – Габрово, в областта не се забелязва увеличаване или намаляване на престъпленията, извършвани от представители на уязвими групи, в т.ч. от роми. Според служителите на реда, много роми не смятат своите противоправни деяния престъпления, а ги възприемат и оправдават като начин за оцеляване. Такива са например престъпленията, свързани със събиране на желязо за вторични суровини. Последното е станало част от сивата икономика, други форми на която са: незаконен дърводобив; незаконно събиране на реколта; улична продажба на евтини потребителски стоки, често контрабанда. Най-разпространените видове престъпления сред уязвимите групи са кражби, измами, управление на МПС от неправопособни лица, причиняване на средна или лека телесна повреда, увреждания, изнасилвания или блудства.

Органите на местното самоуправление, в това число и Община Габрово, имат отговорна роля в изграждането на включващо общество и кохезия в местните общности. Успешното изпълнение на тази роля изисква от тях адекватен отговор – изграждането и прилагането на местни политики, насочени към равенство и недискриминация, за да постигнат интегрирани квартали, градове и села.

Социалната профилактика на правонарушенията сред подрастващите остава основен приоритет в дейността на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при Община Габрово. Комисията осъществява своята

дейност, спазвайки стриктно всички международни и национални стандарти за работа с деца, съблюдавайки правата и законовите им интереси.

Годишните отчети на МКБППМН сочат, че преобладаващо възпитателните дела се образуват за извършени кражби. Към общите констатации за факторите, пораждащи противообществени прояви при малолетните и непълнолетните, следва да се отчете и ролята на семейството. Голям е броят на децата, които са отглеждани от един родител, или живеят при роднини (поради трайно или периодично отсъствие на родители, работещи в чужбина). Рискова група са и децата от многодетни семейства и семейства, създадени от много млади родители.

Без съмнение, за намаляване на противообществените прояви и престъпността в ромската общност и други общности в неравностойно положение, е необходимо да се промени тяхното социалното положение, средата за обитаване, качеството на образование и т.н.

С цел гарантиране правата на гражданите на община Габрово, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата“, са планирани следните дейности:

- Осигуряване на добро функциониране и развитие на правната уредба на местно ниво, на институционалните структури и на инструментариума за защита от дискриминация, с което да се повишат гаранциите за ефективна защита на правата на ромите, тяхната равнопоставеност, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот;
- Интегриране на потребностите, проблемите и правата на ромите в общите интеграционни правителствени и секторни политики (мейнстрийминг) и едновременно с това предприемане на временни насърчителни (позитивни мерки) за преодоляване на дискриминативни практики и постигане на равнопоставеност във всички обществени сектори;
- Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите;
- Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между публичния сектор, ромите и гражданските организации, работещи за интеграция на ромите;
- Подобряване на ефективността на работа на служителите в правоохранителните органи в мултиетническа среда при спазване на стандартите за правата на човека;
- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми;
- Насърчаване на културния плурализъм в медиите и прилагането на професионалните стандарти за етично отразяване на въпросите на ромите на местно ниво;
- Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена;
- Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи ключови умения и дейности и увеличаване на възможностите за социализация;
- Засилване на работата със семействата от ромски произход и от друго, живеещо при подобни условия население, при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата;
- Разяснителни и информационни кампании за повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация;
- Системна работата на местно ниво за осъзнаване от ромите на правата и отговорностите им като граждани.

Цел на дейностите по приоритет Върховенство на закона и недискриминация:
Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата”.

Конкретни дейности за изпълнение на целта:

- Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите в администрацията по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетническа и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите;
- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми;
- Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове и увеличаване на възможностите за социализация.

6. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ

Културата е важен елемент от социалния живот на хората, тя е комплексна сфера, включваща културно- историческо наследство, дейността на разнообразни културни институции и др. Освен икономическото състояние на населението, духовното е от голямо значение за запазване на местната и национална идентичност и самочувствие.

На територията на община Габрово функционират 31 читалища, вкл. и в селата.

Читалищата развиват дейности, основно в следните направления:

- Развитие и поддържане на библиотечното дело. Гражданите имат достъп до периодичен печат и художествена литература. В библиотеките са налице отдели за художествена литература, детски четива, техническа литература и изкуство.
- Художествена самодейност – в различните етапи и на различно ниво в читалищата са организирани самодейни състави – танцови, певчески и др.
- Образователно-просветна дейност – в читалищата през различни периоди са организирани обучения по различни видове музикални инструменти, езици, танци.
- Организиране на чествания на различни празници и мероприятия, свързани с исторически годишнини, християнския календар или определени събития с местно значение.

На територията на община Габрово съществуват и други културни институти: РБ „Априлов Палаузов“, Регионален исторически музей, Национален музей на образованието, Музей Дом на хумора и сатирата, ЕМО „Етьра“, МАИР „Боженци“, ХГ „Христо Цокев“, ДТ „Рачо Стоянов“, Куклен театър. В организирани мероприятия от културните институти на територията на общината или в дейности на общинско ниво активно се включват всички граждани, независимо от етническата им принадлежност или културни различия.

Всички дейности, заложи в културния календар на Община Габрово, включват в себе си идеята за културно многообразие и възможността за межкултурен диалог. Всички читалища на територията на общината, осигуряват равен достъп за участие на гражданите на населеното място в културния живот и реализират своите просветни и културни дейности с участието на представители от всички етноси на база равнопоставеност.

В районите с преобладаващо ромско население се организират събития и празници, които обединяват български и традиционно ромски културни традиции. В дейностите са включени роми, като по този начин се цели тяхната интеграция и социализация, както и съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива.

Най-активно с ромското население и представители на етноса работят ЦОП-ете, като в организирани дейности децата получават знания и умения, свързани с различни видове изкуства – приложно изкуство, рисуване, музика и театър.

Основна цел е възможно най-пълното обхващане на представителите на етноса и тяхното включване в изпълнение на дейностите от културния календар.

Резултатите по отношение на социализацията им са обнадеждаващи. Съвместно с читалищата, учебните и детските заведения в града се провеждат инициативи - образователни концерти, беседи и открити занятия по музикално и танцово изкуство. В резултат на това обучение, ученици от етническите малцинства започнаха да посещават школите по изкуства и танци.

Деца от ромския етнос се включиха и в „Летни занимания“ през 2014, 2015, 2016, 2017 и 2018 година, като посетиха всички културни институции в Габрово, участваха в походи, забавни игри и екскурзии.

Цели на дейностите по приоритет Култура и медии:

1. Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

2. Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата“ в печатните и електронни медии.

Конкретни дейности за постигане на целите:

➤ Разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на общинско ниво;

➤ Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Интеграцията на малцинствата е процес на социално-икономическо, политическо и културно включване на тези групи в българското общество. Това налага промяна в начина на тяхното възприемане, категоризиране и представяне от мнозинството, което трябва да уважава уникалността на различните етноси и да съдейства за утвърждаването им. Това е задача, за осъществяването на която е необходимо да бъдат обединени усилията на всички институции.

Усилията на Община Габрово са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция, с гаранция за икономически просперитет. Решаването на проблеми на дадената малцинствена общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информирание и превенция, са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно, в края на периода на плана за действие се стремим да постигнем:

➤ Повишено качеството на образование на учениците в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация;

➤ Обхващане на всички подлежащи на задължително обучение в детска градина;

➤ Увеличаване на посещаемостта на учебните часове от учениците, застрашени от отпадане;

➤ Ограничаване броя на отпадналите ученици;

➤ Повишена здравна култура на учениците и младите хора в уязвимо социално-

икономическо положение;

- Намаляване на ранните раждания и намаляване на родствениите бракове;
- Увеличаване броя на имунизираните лица;
- Увеличаване на информираността сред ромите;
- Намаляване на безработицата и включване на лица в уязвимо социално-икономическо положение в квалификационни курсове и програми за заетост;
- Съхранена идентичност на малцинствените общности.

IV. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Мониторингът се осъществява чрез систематично събиране и анализиране на информация, както и съгласуване на мерките по плановия документ. Община Габрово ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. На база тези функции, основните методи на мониторинга са:

- ✓ Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад;
- ✓ Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана;

Дирекция „Образование и социални дейности“ при Община Габрово координира и обобщава получената информация в доклада.

Докладът се приема от Общински съвет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Важен фактор за изпълнението на Общинския план за интегриране на българските граждани от ромски произход и други български граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в община Габрово е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е съществено за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се създаде обединяване усилията на всички етноси на територията на община Габрово за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.

ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ

ПРИОРИТЕТ 1 – ОБРАЗОВАНИЕ						
Оперативна цел: Обхващане и приобщаване на ромските деца и ученици в образователната система, чрез осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда						
ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОРИ
1. Гарантиране на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства	1.1. Пълнен обхват на децата и учениците в детските градини и училищата в община Габрово	1.1.1. Осигуряване на подходяща образователна среда и прием на децата от етнически етнос в детската градина	Дирекция „Образование и социални дейности“ /ДОСД/, училища и детски градини Регионално управление на образованието	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции	Брой обхванати деца и ученици – да се обхванат поне 98 % от учениците в училищата и 95 % от децата в ДГ
		1.1.2. Дейност на екипа създаден във връзка с Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст				Брой извършени обходи (изготвени протоколи)

		1.1.3. Осъществяване на съвместни действия на институциите по обхващане, включване и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст	ДОСД училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции По програми и проекти	Общински бюджет Бюджет на ДГ Средства по програми и проекти	Увеличаване броят на завършилите основно или средно образование и придобили професионална квалификация /поне 85 % от целевата група/
		1.1.4. Осигуряване на допълнително обучение за деца и ученици с образователен дефицит по предмети от задължителната подготовка за повишаване нивото на постиженията им по общообразователни а подготовки					

2. Повишаване качеството на образованието на децата и учениците от етническите малцинства	2.1 Пълно обхващане в подготвителните групи на децата, които не владеят български език, особено децата от социално слаби семейства.	2.1.1 Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи.	ДОСД, детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции По програми и проекти	Общински бюджет Бюджет на ДГ Средства по програми и проекти	Брой деца, за които се прилага организацията и включени в образователната система
		2.1.2. Провеждане на допълнителни дейности в детските градини с деца билингви по български език. Закупуване на нагледни материали за обучението на децата билингви	Детските градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорната институция Проектно финансиране	Общински бюджет,	Брой обхванати деца Брой проведени мероприятия Брой закупени учебни материали
	2.2 Подпомагане интегрирането и адаптацията на деца, чийто майчин език не е български.	2.2.1. Разнообразяване на учебното съдържание, чрез използване на иновативни подходи в обучението, мултимедийни уроци, открити уроци и др.	ДОСД, училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции Проектно финансиране	Бюджети на отговорните институции Средства по програми и проекти	Брой деца, за които се прилага организацията и включени в образователната система
		2.2.2.	Училищата	2019 – 2020	В рамките на		Брой деца, за

	Разработване на теми за междуетническа толерантност, многообразие и богатство на различните култури в часовете на класния ръководител, съгласно План за дейностите на училището			Бюджета на отговорните институции		които се прилага организацията и включени в образователната система
	2.2.3. Осигуряване на безплатни учебни помагала от I до VII клас и помагала за подготовителните групи в детските градини	Училища и детски градини, Обществени съвети, Училищни настоятелства	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции	Бюджети на отговорните институции	Брой деца, за които се прилага организацията и включени в образователната система
	2.2.4. Включване на учениците от етническите малцинства в целодневна организация на учебния ден в училищата за компенсиране на образователни пропуски	училища	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции	Бюджети на отговорните институции	Брой деца, за които се прилага организацията и включени в образователната система

	2.2.5. Сътрудничество с отдел „Закрила на детето“, Районно управление и МКБППМН за задържане на децата и учениците, застрашени от отпадане, в детските и учебни заведения	ДОСД, училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции	Брой деца, за които се прилага организацията и включени в образователната система
3. Създаване на подкрепаща и привлекателна среда в учебните и детски заведения	3.1. Недопускане на отпадане на деца и ученици, подлежащи на задължително обучение	ДОСД, училища и детски градини, училищни настоятелства	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции и средства на училищните настоятелства	% ученици и деца, които не са отпаднали от занятия
	3.1.2. Приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности (СОП).	Детски градини, училища	2019 – 2020	Средства от МОН, РЦППО, Общински бюджет	Брой подкрепени деца със СОП
	3.1.3. Подобрване материалната база в училищата и детските градини, чрез обогатяване	Учебните и детски заведения	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции проекти	Подобрена материална база

		на компютърните кабинети според специфичните потребности на училището, изграждане на привлекателни дворни площи, обогатяване и поддържане на дворните площи и на физкултурните салони и спортните площадки	училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции проекти	Общински бюджет, проекти	Брой обхванати деца
4. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход	4.1. Осъществяване на разнообразни форми на интеркултурно образование, насочено към запазване и развитие на културната идентичност на етническите малцинства при деца и ученици	4.1.1. Включване на занимания по интереси, творчески групи и клубове, допринасящи за запазване и развиване на етнокултурната идентичност на ромските деца в рамките на целодневната организация на образователния процес и на час на класа					

4.1.2. Изготвяне на етнокултурен календар	училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции проекти	Общински бюджет, проекти	Изготвен етнокултурен календар
4.1.3. Провеждане на тематични екскурзии за опознаване етнокултурите в България	училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции проекти	Общински бюджет, проекти	Брой участвали деца и ученици
4.1.4. Провеждане седмица на толерантността /равните възможности/	ДОСД, училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции проекти	Общински бюджет, проекти	Брой участвали деца и ученици
4.1.5. Провеждане на годишни етноконцерти	ДОСД, училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджетите на отговорните институции проекти	Общински бюджет, проекти	Брой участвали деца и ученици
4.1.5. Прилагане на разпоредбите в правилниците на детските градини и училищата за гарантиране на толерантно отношение към децата от етническите малцинства.	училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции	-	Брой запознати педагози, деца и ученици
4.1.6. Откриване и	училища и детски градини	2019 – 2020	От	проекти	Брой деца

		стимулиране на таланти деца и ученици от етноса	градини	2019 – 2020	училищните настоятелств а		
5. Приобщаване на родителите, които са образователни, а не образователни	4.2. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническата образователна среда	4.1.1. Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда чрез обучение на учители от училища и детски градини за прилагане на алтернативни методи за работа	МОН, Община, ДГ, Училища	2019 – 2020	5000 лв.	Общински бюджет, Бюджети на отговорните институции, проекти	Брой обучени педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.
	5.1. Повишаване на ангажираността на родителите, засилване на тяхното участие им в училищния живот	5.1.1. Създаване на групи от активни родители за подпомагане на децата	училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции	-	Брой обхванати родители
	училището и създаването на партньорства между детските градини, училища и родители	5.1.2. Включване в родителските активни на по-образовани родители от малцинствата, които съвместно с учителите да разясняват и убеждават съгражданите си	училища и детски градини	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции	-	Брой обхванати родители

		от за ползата от интеграцията в бъдещ период					
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРИОРИТЕТ 2 – ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ							
Оперативна цел: Осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване и превантивни здравни програми							
ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕН И ПЕРИОД	СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Намаляване на неравнопоставеността в достъпа до здравни грижи на уязвими семейства и деца в риск.	1.2. Намаляване на бременностите в юношеската възраст и профилактика на вродени аномалии и наследствени заболявания.	1.2.1. Провеждане на беседи с подрастващите и младите хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, рисковете, които крие тя и риск от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начини за профилактиране	РЗИ, лични лекари, ЦОП НПО	2019–2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции	Държавен бюджет; Проект по оперативните програми	Брой реализирани мероприятия

1.3.Подобряване на информираността за здравословно хранене на новородените и малките деца.	1.3.1.Провеждане на беседи и разпространение на информационни материали, организиране на обучения на жени, ангажирани с отглеждане на малките деца.	Лични лекари, РЗИ ЦОП НПО ОПЛ, Община ЦОП,РЗИ	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции	Държавен бюджет; Проект по оперативните програми; Делегиран бюджет	Брой допълнително обхванати
2. Подобряване на профилактичния дейности сред ромското население	2.2.Редовно провеждане на профилактични прегледи за съответната възрастова група	РЗИ Лечебни заведения НПО	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции	Държавен бюджет; Проект по оперативните програми	Осъществени беседи
	2.3.Превенция и контрол на ХИВ, туберкулоза и сексуално предавани инфекции сред уязвимите ромски общности	РЗИ НПО Община, ЦОП	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции	Национална програма за превенция контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции. Програма BUL-202-G01-N00"Превенция и контрол	Брой реализирани кампании

	интерактивни обучения за млади хора по метода „връстници обучават връстници“		Лични лекари, РЗИ, НПО, соц. работници, ЦОП	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции	на ХИВ/СПИН”, финансирана от Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария	Брой обхванати лица и групи
3. Повишаване на здравните знания и информираност на ромското население	3.1. Обучение на лица от ромската общност за техните задължения и права като пациенти	3.1.1. Информирани на лица от ромската общност и уязвими групи за здравноосигурителните им права и задължения и правата им като пациенти	МОН, РИО, Община НПО	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции	Брой извънкласни форми и обхванати ученици и деца	
	3.2. Обучение на	3.2.1.	Български	2019-2020	В рамките на	Брой проведени	

	здравни специалисти за работа в мултиетническа среда	Провеждане на обучителни семинари за здравни специалисти от доболнична помощ, детско и училищно здравеопазване	лекарски съюз Асоциация на професионалисти по здравни грижи НПО, РЗИ,	г.	бюджета на отговорните институции		семинари и обучени лица
4. Намаляване на броя на бременните в юношеска възраст и родствени бракове	4.1. Създаване на сътрудничество на здравен медиатор между общността и личните лекари, специалисти акушер-гинеколози и др.	4.1.1. Сформиране на целевите групи – млади хора и техните родители	Община Лекари	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции		Брой на обхванатите
		4.1.2. Провеждане на беседи за превенция на ранните и родствени бракове	Лекари, Община	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции		Брой беседи и обхванати лица
5. Подобряване на физическото и здравословно състояние на ромското население чрез спортни занимания	5.1. Създаване на клубове по спортни интереси и интегриране в съществуващи такива	5.1.1. Организиране на провеждане на състезания	Община	2019-2020 г.	В рамките на бюджета на отговорните институции Проектно финансиране	Европейски програми и фондове, Общински бюджет	Брой лица с осигурена заетост

ПРИОРИТЕТ 3 - ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ						
Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на съответната техническа инфраструктура						
ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВ И ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ	
					СРЕДСТВА	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на жилищните условия	1.1. Подобряване на жилищните условия	1.1.1 Изграждане на необходимата социална инфраструктура районите с ромско население	Община Габрово	2019 – 2020	В рамките на общинския бюджет По програми и проекти	Брой осъществени проекти
	1.2. По проект „Осигуряване на социални жилища за групи в неравностойно положение“ по Оперативна програма „Региони в растеж“ Приоритетна ос 1: “Устойчиво и интегрирано градско развитие” Процедура: BG16RFOP001-1.016 - Изпълнение на интегрирани	1.2.1 Ново строителство на многофамилни жилищни сгради: 1. ул., М. Палаузов“ 2. ул. „Студентска“ 3. ул. „Факел“ 1.2.2. Ремонт на апартаменти, общинска собственост: 1. Ул., Морава“ № 7 2. Ул., Люлякова градина“ № 8 3. Ул., Зелена Ливада“ № 21 4. Ул., Младост“ № 5 5. Ул. „Мирни дни“ № 12 6. Ул., Тота Венкова“	Община Габрово	2019 – 2020	Заложените по проекта Програмно и проектно финансиране	Брой ремонтирани и построени нови жилища

планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020-Габрово	№ 15 7. Ул. „Тота Венкова“ № 21 8. Ул. „Тота Венкова“ № 23 1.2.3. Ремонт на къщи, общинска собственост 1. Ул. „Чумерна“ № 8 2. Ул. „Ивайло“ № 11 3. Ул. „Д-р Цончев“ № 4					
--	--	--	--	--	--	--

ПРИОРИТЕТ 4 – ЗАЕТОСТ						
Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на заетостта сред тях						
ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНЕН ПЕРИОД	СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК
1. Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда	1.1. Осигуряване на заетост и квалификация на безработни ромите	1.1.1. Организиране на обучителни курсове за безработни лица	ДБТ	2019 – 2020	По програми и проекти	Републикански бюджет, ОП рчР, други донорски програми и проекти
	1.2. Осигуряване на заетост на ромите, търсещи работа	1.2.1. Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на закона за насърчаване на заетостта и по ОП рчР	ДБТ	2019 – 2020	По програми и проекти	Републикански бюджет, ОП рчР, други донорски програми и проекти
						Брой лица с осигурена заетост

2. Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите	2.1. Подкрепа за провеждане на инициативи и кампании 2.2. Насърчаване работодателите да осигурят трудова заетост на лицата от ромската общност	2.1.1. Среци, семинари, дискусии, кръгли маси, кампании 2.2.1. Провеждане на работни среци с работодатели, с цел запознаване с възможностите по текущи програми и проекти, реализирани на местно ниво	ДБТ, Община Габрово	2019 – 2020	Човешки ресурс, материална база	Европейски програми и фондове	Брой проведени мероприятия
			Община Габрово ДБТ	2019 – 2020	Човешки ресурс, материална база	Национални или местни програми и проекти	Брой среци

ПРИОРИТЕТ 5 – ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „езика на омразата“, и равенство пред закона – равни права и отговорности без оглед на етническа принадлежност, имуществен ценз или какъвто и да е друг субективен признак

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОР НА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНЕН ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения	1.1. Повишаване нивото на толерантност между децата	1.1.Обучение по правата на човека и правата на детето в училище	РУ – Габрово, Община Габрово Отдел “Закрила на детето”, училища	2019 – 2020	В рамките на бюджета на отговорните институции	-	Брой обучения Брой участници
2. Превенция в училищните общности за създаване на среда, която влияе за намаляване на противообществени прояви на малолетните и непълнолетните	2.1. Намаляване на противообществените прояви	2.1.1 Среци в учебните заведения и институции за деца за запознаване със ЗБППМН, изнасяне беседи по въпросите за тютюнопушенето, употребата на алкохол, упойващи вещества, опасностите	Училища, ДПС, МКБППМН, ЦОП	2019 – 2020	В рамките на възможности те на отговорните институции	Бюджет на отговорните институции	Брой мероприятия Брой ученици

		в Интернет; агресията сред подрастващи те					
3. Подобряване на ефективността на работа на полицейските служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека	3.1. Повишаване квалификацията за ефективна дейност на полицейски служители в мултиетническа среда	3.1.1. Провеждане на обучения на полицейски служители за работа в мултиетническа среда	РУ - Габрово	2019 – 2020	Според възможностите на отговорната институция		Брой обучения Брой участници

ПРИОРИТЕТ 6 - КУЛТУРА И МЕДИИ

Оперативна цел: Създаване на условия за равен достъп на ромската и другите общности в неравностойно положение до общественния културен живот и отразяване, съхранение и развитие на малцинствената традиционна култура, бит и творчество.

Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската и други малцинствени общности, промяна на техният негативния образ и противодействие на проявите на „сизка на омраза“ в печатните и електронни медии

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОР НА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ	СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите, като част от българската национална култура	1.1 Развитие и опазване на културната идентичност на ромите.	1.1.1. Участие на деца от малцинствата в читалищни форми и мероприятия	Читалища	2019 – 2020		В рамките на възможностите на отговорните институции	Бюджет на отговорните институции	Брой участници
2. Осъществяване на межкултурен диалог	1.1. Интеграция на ромите чрез култура	1.1.1. Реализиране на творчески ателиета, в които участват и ромите	Община ЦОП	2019 – 2020		В рамките на бюджета на отговорните институции	От бюджетите на отговорните институции	Брой включени участници
3. Запазване и развиване на културната идентичност на малцинствените общности	3.1. Опазване на културната идентичност на ромите	3.1.1. Подготовка и представяне на характерни за културата на ромите	Читалища	2019 – 2020		В рамките на възможностите на читалищата	Проекти	Брой мероприятия

		особености и празници пред общността	Община, НПО	2019 – 2020	В рамките на възможностите на отговорните институции	Брой срещи
		3.1.2. Организиране и провеждане на концерти, творчески срещи и прояви, в които да бъдат включени и изтъкнати творци от етносите				
4. Стимулиране на ромската активност в обществено културния живот	4.1. Изграждане на капацитет	4.1.1. Участия в общински мероприятия, спортни състезания и други празници	Община НПО Читалища	2019 – 2020	В рамките на възможностите на отговорните институции	Брой участници от малцинствен произход
5. Развитие на любителското изкуство сред ромите	5.1. Създаване на предпоставки за професионално развитие и реализация	5.1.1. Популяризиране на творческите формации в общината и такива, прилежащи към читалищата	Община, читалища	2019 – 2020	От бюджетите на отговорните институции	Брой участници от малцинствен произход
6. Представяне на ромската	6.1. Постигане на	1.1.1. Създаване	Община, а,	2019 – 2020	От бюджетите на отговорните	Брой рубрики

общност в положителен аспект	информираност за проблеми, традиции, култура и съвременни достигания на ромите във всички сфери на обществения живот в електронни и интернет медии	на темат ични рубри ки в медии те	читали ща	2019 – 2020	институции	
7.Постигане на устойчивост на интеграционните културни политики	7.1.Осигуряван е на безплатен достъп до информация, дни на отворени врати, информационн и дни, безплатни абонаментни карти	7.1.1. Приобщаване на ромската общност към инициативи свързани с четенето	Регион ална библио тека		От бюджета на отговорната институция	Брой участвали лица малцинствен произход